

**Referat af Skovrådets 8. ordinære møde den 6. april 2016 kl 13.00-16.00 hos
Naturstyrelsen.**

Tid og sted for mødet: 6. april 2016 kl 13.00-16.00
Mødelokale 0.03, Naturstyrelsen, Vermundsgade 38 C, 2100 Kbh. Ø

På Skovrådsmødet deltog:

Gertrud Jørgensen (Formand)	Udpeget af miljøministeren
Nora Skjernaa Hansen	Danmarks Naturfredningsforening
Jonas Geldmann	Danmarks Naturfredningsforening
Henrik Wejding	Dansk Ornitologisk Forening
Niels Otto Lundstedt	Dansk Skovforening
Hans M. Hedegaard	Dansk Skovforening
Trine Bergholtz Friis	Friluftsrådet
Michael Glud	HedeDanmark
Svend J. Christensen	De Danske Skovdyrkerforeninger
Henrik Skibsted Jakobsen	Danske Træindustrier
Vivian Kvist-Johansen	Københavns Universitet, Skov & Landskab
Troels Garde Rasmussen	Kommunernes Landsforening
Johan Tesdorpf	Landbrug & Fødevarer
Jesper Fredshavn	DCE - Nationalt Center for miljø og Energi, AU

Fra Naturstyrelsen deltog:

Camila Brask Lentz
Mette Marcker Christiansen
Henrik Kundby (under pkt. 4)
Pernille Karlog (under pkt. 6)
Helle Pilsgaard (under pkt. 8)
Kristian Kvist (under pkt. 8)
Gry Errboe (referent)

Afbud:

Bo Normander	WWF
Jan Kunstmann	Verdens Skove
Betina Nygaard *	DCE - Nationalt Center for miljø og Energi, AU

*i stedet for Bettina Nygaard deltog Jesper Fredshavn fra DCE

Dagsorden:

- 1) **Præsentationsrunde**
- 2) **Godkendelse af dagsorden**
- 3) **Godkendelse af referat fra mødet den 30. oktober 2015**
- 4) **Orientering fra Naturstyrelsen (ca. kl. 13.15-13.40)**
- 5) **Seneste nyt om naturpakken (ca. kl. 13.40-13.50)**
- 6) **Drøftelse af notat om virkemidler til fremme af biodiversitet i skov (ca. kl. 13.50-14.15)**

-----kort pause og kaffe og kage (ca. kl. 14.15-14.30)-----
- 7) **Fagligt oplæg omkring skovstatistik og skovovervågning (ca. kl. 14.30-15.00)**
- 8) **Orientering omkring kortlægning af naturmæssigt særligt værdifulde skove (ca. kl. 15.00-15.20)**
- 9) **Drøftelse omkring invitation til Miljø- og Fødevarerministeren (ca. kl. 15.20-15.25)**
- 10) **Eventuelt (ca. kl. 15.25-16.00)**

Resumé:

- Meddelelser fra medlemmerne
- Håndtering af dokumenter i Skovrådet
- Evaluering af de seneste møder - indhold og form, herunder forslag til nye punkter på næste møde
- Hvor skal næste møde holdes?
- Ny- eller genudpegning af medlemmer til Skovrådet i september 2016

1) Præsentationsrunde

Alle Skovrådets og sekretariatets medlemmer gav en kort præsentation af sig selv.

2) Godkendelse af dagsorden

Indstilling: Til godkendelse.

Skovrådets behandling af punktet:

Dagsordenen blev godkendt.

3) Godkendelse af referat fra mødet den 30. oktober 2015

Indstilling: Til godkendelse.

Skovrådets behandling af punktet:

Referatet blev godkendt uden yderligere bemærkninger. Referatet kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside: [Skovrådet](#)

4) Orientering fra Naturstyrelsen

- I. Resumé: Fungerende vicedirektør Camilla Brask Lentz fra Naturstyrelsen orienterede om delingen af Naturstyrelsen i to nye styrelser og præsenterede de to styrelser kommende organisering. Camilla oplyste, at den tidligere miljø- og fødevareminister Eva Kjer Hansen anmodede Naturstyrelsen om at se på, om skovlovens regler for byggeri og anlæg er i overensstemmelse med ønskerne til samfundsudviklingen. Den nye minister Esben Lunde Larsen har endnu ikke taget stilling til, hvorvidt der skal arbejdes videre med at se på en eventuel revision af skovloven. Camilla oplyste, at ministeren har indført et hugststop for gammelt løvtræ, hvilket i første omgang gælder frem til sommer 2016. Hugststoppet gælder ikke træ, hvor der allerede er indgået en aftale med en kunde. Der vil således stadig kunne opleves hugst enkelte steder, hvor der allerede er indgået kontrakter på træet. Camilla oplyste, at Naturstyrelsen har lagt til grund, at der er tale om løvtræ over 80 år.

Indstilling: Til orientering.

Skovrådets behandling af punktet:

- *Vivian Kvist Johannsen* gjorde opmærksom på, at ændringer i skovloven er et emne, der har optaget Skovrådet. Vivian henviste til tidligere referater fra Skovrådsmøder for at finde oplysninger om Skovrådsmedlemmernes ønsker til en mulig revidering af skovloven.
 - *Troels Garde* bemærkede, at skovpolitisk udvalg også har drøftet dette emne tidligere, herunder byggeri i skovene.
- II. Resumé: kontorchef Henrik Kundby orienterede om ændringen af Landdistriktsprogrammet og ordningen om praksisnære forsøg, samt at bekendtgørelsen for privat skovrejsning er sendt i høring. Henrik oplyste, at der i 2016

er en pulje på 15 mio. kr. til skovrejsning og bæredygtig skovdrift tilsammen og 25 mio. kr. til Natura 2000-skov. I forlængelse af Fødevarer- og Landbrugspakken er der lavet en ny aftale for Landdistriktsprogrammet for 2017-2020. En revideret og kvælstofmålrettet ordning til privat skovrejsning vil fortsætte med 35 mio. kr. årligt fra 2017-2020, mens Natura 2000-skovordningen fortsætter med 22-23 mio. kr. årligt. Ordningen for bæredygtig skovdrift, som indeholder grønne driftsplaner, foryngelse og særlig drift (bilag IV-arter, bevaring af træer udenfor Natura 2000-områder, m.v.) lukker i 2017. Fordi ordningen om bæredygtig skovdrift lukker i 2017, lukker ordningen om støtte til praksisnære forsøg også. Lukningen vil gælde allerede fra 2016, da bevillingen er meget lille i 2016. Henrik oplyste endvidere, at Naturstyrelsen har sendt kriterierne for tildeling af tilsagn i Natura 2000-ordningen i høring. Der er indkommet enkelte høringssvar, som Naturstyrelsen vil kigge nærmere på. Vejledningen til skov med biodiversitetsformål er også sendt i høring, med høringsfrist den 8. april.

Skovrådets behandling af punktet:

- *Vivian Kvist Johannsen* gav til kende, at man ved lukningen af ordningen omkring praksisnære forsøg har lukket alle de ordninger, der vedrører midler til denne type forsøg. Vivian gav udtryk for, at det er beklageligt.
- *Svend J Christensen* mente ligesom Vivian, at det er beklageligt, at ordningen omkring praksisnære forsøg bortfalder. Svend spurgte, om Naturstyrelsen havde overvejet at få denne type ordninger i skov ind under nogle af de andre ordninger.
- *Vivian Kvist Johannsen* opfordrede Naturstyrelsen til at forsøge at få praksisnære forsøg ind under GUDP. Det er tidligere blevet forsøgt men afvist med henvisning til, at skovbruget kunne få tilskud gennem praksisnære forsøg.
- *Troels Garde Rasmussen* gav udtryk for, at ordningen omkring praksisnære forsøg var en ordning, der muliggjorde forskning i kommunernes skove, og hermed er det ærgerligt, at den er nedlagt.
- *Michael Glud* gav udtryk for, at lukning af ordningen for bæredygtig skovdrift er beklagelig, især fordi grøn driftsplanlægning er et billigt virkemiddel til at hæve biodiversiteten og naturindholdet i de private skove i og med, at ejeren får øjnene op for, hvor på ejendommen der findes natur. Ejeren vil hermed af egen drift passe på naturen, når han ved, hvor den er.
- *Jesper Fredshavn* spurgte Michael Glud, hvad det er i ordningen, der gør, at ejeren får øjnene op for naturen.
- *Michael Glud* svarede, at ejeren ved at få registreret sine nøglebiotoper ved en screening af skoven for nøglebiotoper opdager natur, som han ikke kendte til. Screeningen foretages af en godkendt udefrakommende person og kan også ses som det første skridt til at gennemføre en certificering af skoven.
- *Nora Skjernaa Hansen* udtrykte, at der er behov for nye ordninger som erstatning for "bæredygtig skovdrift". Der er behov penge til konkret naturbeskyttelse, altså urørt skov, græsningsskov, ekstensiv skovdrift, stævning, mm. Det håber DN skal findes i naturpakken.

- *Henrik Wejdling* udtrykte, at ordningen omkring grønne driftsplaner har været en god måde for staten at få de private skovejere til at initiere en certificering – og hermed er det ærgerligt, at ordningen bortfalder.
- *Jonas Geldmann* spurgte, hvor informationen fra screeningen af nøglebiotoper samles op. Jonas bemærkede, at naturen i sig selv ikke har nogen fordel af at blive opdaget, med mindre man sørger for at pleje den.
- Michael Glud svarede, at data vedrørende de grønne driftsplaner og dermed data om nøglebiotoper ligger hos ejerne, og tilføjede, at man i den private skovdrift kan skade naturen, hvis man ikke er vidende om, at den er der.
- *Niels Otto Lundsted* bemærkede, at ved at lave en grøn driftsplan bliver ejerne også opmærksomme på § 3-områder i skovene, og at viden om naturen generelt øger bevidstheden hos den private skovejere, når han driver sin skov.
- *Formand Gertrud Jørgensen* afsluttede dette punkt med at fremhæve, at der i Skovrådet var beklagelse og bekymring over bortfald af midler til praksisnære forsøg og grønne driftsplaner.

5) Seneste nyt om naturpakken

Resumé: kontorchef Mette Marcker Christiansen orienterede om status for regeringens naturpakke. Mette oplyste, at ministeren har meldt ud, at det bliver en naturpakke, der kommer til at indeholde kvælstofreducerende tiltag. Ministeren starter forhandlinger med DF, K og LA den 25. april og vil her præsentere sit udspil til naturpakken. Ministeren har holdt møder med flere organisationer, og såfremt Skovrådet ønsker at påvirke en kommende forhandling om naturpakke, vil det være relevant at komme med bidrag, inden forhandlingerne starter op d. 25. april. Mette oplyste, at der endnu er uvist om, og hvornår skovprogrammet kommer, men fremhævede, at der ligger et godt grundlag, som er udarbejdet gennem en god dialogproces med interessenterne, som den nuværende minister skal have mulighed for at tage stilling til.

Til drøftelse.

Skovrådets behandling af punktet:

- *Hans Hedegaard* fremførte, at Dansk Skovforening meget gerne ser et separat skovprogram, da en naturpakke ikke kan behandle alle skovrelevante emner, herunder rammevilkår, følgeindustri m.m.
- *Nora Skjernaa Hansen* bemærkede, at der i oplægget på punktet på dagsordenen stod "Skovrådets rolle". Nora fremførte, at Skovrådet måtte gøre en stor indsats for at få ministeren med på en skovtur, da det er bedre at komme ud og se naturen end møder og skriftlige input. Nora fortalte, at de tidligere skovture med ministre har været rigtigt gode, og at det ikke kræver så meget ekstra tid. Nora fremhævede, at en god involvering af interessenterne forebygger konflikter, som man f.eks. så med landbrugspakken. Nora fremhævede, at hvis man involverer Skovrådet, får man alle interessenterne indenfor skov med.
- *Vivian Kvist Johannsen* fremførte, at det er en god tradition at komme i skoven med ministeren.

- *Gertrud Jørgensen* spurgte medlemmerne, hvad Skovrådet skulle melde ind til naturpakken inden den 25. april og foreslog et brev og notatet om virkemidler til fremme af biodiversitet.
- *Henrik Jakobsen* gav udtryk for, at man i Skovrådet skulle blive enige om notatet og spille det ind.
- *Svend J Christensen* støttede op om Gertruds forslag om at melde ind til ministeren.
- *Vivian Kvist Johannsen* synes det ville være gavnligt, hvis ministeren kunne komme med i skoven, mens forhandlingerne pågår.
- *Camila Brask Lentz* gjorde opmærksom på, at det er en meget travl minister– særligt i de forestående uger, hvor der også er flere udlandsrejse, men at det selvfølgelig ikke skal afholde Skovrådet fra at invitere ham i skoven.
- *Michael Glud* gav udtryk for, at notatet er et fagligt indspil, der er rigtigt godt at spille ind i debatten omkring, hvilke virkemidler der kan anvendes for at skabe mere biodiversitet i skoven, og dermed kan notatet være et bidrag til naturpakken. Michael gjorde opmærksom på, at skovene også skal opfylde andre formål end biodiversitet, som ikke fremgår af notatet til fremme af biodiversitet i skov.
- *Trine Bergholtz Friis* bemærkede, at der er tre formål skovene skal opfylde: natur, træproduktion og friluftsliv.
- *Jonas Geldmann* pointerede, at skovene også er vigtige ift. klima og drikkevand, og at en optimering for ét af de tre ”grønne” formål ikke nødvendigvis gavner natur/biodiversitet. En indsats for klimaet eller drikkevand kan derfor ikke automatisk regnes for en indsats for naturen.
- *Formand Gertrud Jørgensen* rundede punktet af ved at kvittere for alle bemærkningerne og enigheden i Skovrådet omkring at sende et brev fra Skovrådet til ministeren snarest muligt.
- Et samlet Skovråd gav udtryk for ønsket om et separat skovprogram og bakkede op om ideen om at skrive til ministeren og invitere ham i skoven. Der var enighed om at vedlægge notatet om virkemidler til fremme af biodiversitet i skov i brevet til ministeren.

6) Drøftelse af notat om virkemidler til fremme af biodiversitet i skov

Resumé: Pernille Karlog fra Naturstyrelsen orienterede om processen omkring redigering af notatet om virkemidler til fremme af biodiversitet i skov og åbnede op for en sidste drøftelse af notatet.

Til drøftelse.

Skovrådets behandling af punktet:

- *Nora Skjernaa Hansen* gav udtryk for, at hun synes, at notatet er blevet rigtigt godt. Det giver et godt billede af, hvad man kan gøre. Nora var glad for, at der i Figuren på side 4 er sat en streg, der skaber en grænse mellem formålene ”biodiversitet” og ”flersidige formål”. Nora foreslog en tredje kategori, der kunne indeholde naturnær skovdrift og certificeret skov, hvor hovedformålet skulle være ”træproduktion med bæredygtighedshensyn”. Nora havde konkrete forslag til teksten, som hun afleverede til sekretariatet i papirformat.

- *Mette Marcker* fremførte, at det er nemmest at kommunikere notatets budskab med to formål frem for tre og holde figuren til at fokusere på to formål: biodiversitet og de flersidige formål. Mette pointerede, at såfremt man lavede en tredje gruppe, med certificeret skov og naturnær skovdrift, hvor formålet var træproduktion, ville det fremstå, som om Naturstyrelsen driver skoven med træproduktion som hovedformål, hvilket vil være misvisende.
- *Pernille Karlog* fremførte, at forslaget om at inkludere certificeret skovdrift i notatet er blevet drøftet internt. Pernille fremførte, at mange af de andre virkemidler i notatet under "flersidige formål" vil være indeholdt i certificeret skovdrift.
- *Mikael Glud* spurgte: hvad med certificeret skov? Hvor mener Skovrådet certificeret skov skal ligge i figuren, hvis politikerne spørger?
- *Jonas Geldmann* sagde, at han kunne bakke op om notatet med Nora's kommentarer. Han synes dog stadig, det var problematisk, at man i de kategorier med flere formål ikke kunne se, om vægningen var natur eller træproduktion. Det kunne gøres mere tydeligt, om der var tale om alternative naturbeskyttelsesstrategier eller produktionsformer med varierende grad af hensyn til natur- og kulturinteresser.
- *Pernille Karlog* bemærkede, at grunden til, at græsningsskov har sin egen kategori, er, at dette virkemiddel er fremhævet af forskerne som værende det ypperste.
- *Niels Otto Lundsted* gav udtryk for, at notatet er blevet meget bedre, og at han er glad for notatet. Han rådede til brug af ordet "forstlig drift" i stedet for "drift". Niels Otto fremførte, at hovedformålet med naturnær skovdrift er at skabe en mere bæredygtig skovdrift, og at det iht. Bo Larsens definition er et skovdriftssystem.
- *Jesper Fredshavn* synes, at der i notatet er en sammenblanding mellem mål og virkemidler. I den virkelige verden kigger man på den aktuelle tilstand og ser på, hvilke virkemidler der kan bringe en hen mod et mål – f.eks. mere biodiversitet. Jesper mente godt, at man kunne være mere skarp på de forskellige virkemidler og beskrive dem som handlinger, der har et bestemt formål.
- *Michael Glud* mente, at det burde defineres nærmere, hvad man mener med "forstlig drift". Han rådede til, at man gik dokumentet igennem for ordet "forstlig drift" og hver sted præciserer, hvad der menes.
- *Vivian Kvist Johannsen* fremførte, at når hun skal lave rapporteringen, synes hun, det giver mening med kategorierne, men havde et ændringsforslag ift. Forest Europe klassificeringen.
- *Johan Tesdorpf* bemærkede, at notatet er blevet klarere og syntes, at det skulle fremgå, at notatet ikke rummer en udtømmende beskrivelse af virkemidlerne.
- *Trine Bergholtz Friis* havde mindre rettelser i papirformat og gjorde opmærksom på en sætning, der var røget ud. Sekretariatet tog imod bemærkninger i papirformat.
- *Svend J Christensen* gav udtryk for at være godt tilfreds med notatet og så gerne, at man kaldte det for "træproduktion" i stedet for drift.
- *Henrik Skibsted Jakobsen* syntes, at der er elastik i den måde, notatet er skrevet på nu og gav udtryk for, at certificering for hans skyld godt kunne være en del af dette notat. Værdien af certificering ville blive tydeliggjort, hvis det kom med.
- Formand *Gertrud Jørgensen* foreslog, at certificering blev nævnt i notatet – om ikke andet så blot med to linjer.

- *Henrik Wejding* roste notatet og arbejdet omkring det ved at fremhæve, at notatet på elegant vis rækker ind over begge interesser og viser hensyn til skovdyrkningen – bl.a. ved at beskrive de initierende tiltag og ved, at der tillades udtag af træ i de flersidige kategorier og under visse omstændigheder i græsningsskov og i forberedelsesfasen til urørt skov.
- *Troels Garde Rasmussen* roste, at der er åbenhed i Skovrådet overfor et kompromis omkring notatet og fremhævede, at der nu ligger et godt stykke papir. Troels fremførte, at der altid vil være grøfter, man kan ryge i. Troels spurgte, om dette notat vil blive udgangspunkt for tilskudsordninger.
- *Pernille Karlog* svarede, at de virkemidler, som notatet beskriver, ville kunne være et godt udgangspunkt for tilskud, men at det på nuværende tidspunkt er uafklaret.
- *Hans M. Hedegaard* fremhævede, at det er Naturstyrelsens notat, og at Skovrådet har haft mulighed for og givet sin mening til kende.
- Formand *Gertrud Jørgensen* rundede af og takkede for den gode proces og de mange gode kommentarer, hvoraf mange af dem går på de sproglige definitioner og nye kategorier. Gertrud spurgte Skovrådets medlemmer, om de kunne bakke op om notatet, hvis der bliver rettet i billedteksten og et par mindre detaljer.
- Skovrådet bakkede op om notatet, og det blev aftalt, at det, efter en sidste redigering i Skovrådets sekretariat, vil blive sendt ud sammen med brevet til Ministeren. Sekretariatet tog imod alle bemærkningerne mhp. en sidste redigering, inden notatet vil blive sendt til Skovrådets formand mhp. en udsendelse til ministeren.

-----*kort pause og kaffe og kage*-----

7) Fagligt oplæg omkring skovstatistik og skovovervågning

- I. Resumé: Vivian kvist Johannsen, fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet, gav et fagligt oplæg om skovstatistik og skovovervågning i Danmark.

Til orientering.

Skovrådets behandling af punktet:

Power point fra præsentationerne sendes ud med referatet.

- II. Resumé: Jesper Fredshavn, fra DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi) gav et fagligt oplæg om NOVANA (Det Nationale overvågningsprogram for arter og naturtyper i Danmark).

Skovrådets behandling af punktet:

Power point fra præsentationerne sendes ud med referatet.

8) Orientering omkring kortlægning af naturmæssigt særligt værdifulde skove

Resumé: Kristian Kvist fra Naturstyrelsen holdt et fagligt oplæg om Naturstyrelsen arbejde med kortlægning af naturmæssigt særligt værdifulde skove, de såkaldte § 25-skove. Kristian orienterede desuden om, at der afholdes et møde i følgegruppen for projektet i maj.

Til orientering.

Skovrådets behandling af punktet:

Power point fra præsentationen sendes ud med referatet.

9) Drøftelse omkring invitation til Miljø- og Fødevareministeren

Resumé: Skovrådets formand ønsker at drøfte muligheden for at invitere Miljø- og Fødevareministeren Esben Lunde Larsen til et møde med Skovrådet. Brev til den tidligere minister Eva Kjer Hansen kan bruges som skabelon.

Til drøftelse.

Skovrådets behandling af punktet:

- Der var bred enighed om at sende et brev til ministeren fra Skovrådet og invitere ham i skoven. Det blev besluttet, at formanden sender et udkast til brev til Skovrådets medlemmer snarest muligt. Ligeledes blev det besluttet, at notatet til fremme af biodiversitet i skov skulle sendes til ministeren som input til debatten omkring urørt skov i naturpakken.

10) Eventuelt

I. Resumé: Meddelelser fra medlemmerne:

Skovrådets behandling af punktet:

- *Mikael Glud* fortalte, at HedeDanmark holder 150 års fødselsdag i år. Michael uddelte fagbladet Momentum med temaet biodiversitet og skov.
- *Svend J Christensen* fortalte, at Skovdyrkerne holder 75 års fødselsdag i år.

II. Resumé: Håndtering af dokumenter i Skovrådet. Formanden *Gertrud Jørgensen* spurgte Skovrådes medlemmer, om de ville have dagsorden og bilag til Skovrådsmøderne på hjemmesiden før mødet.

Skovrådets behandling af punktet:

- Forslaget blev vedtaget.

- III. Resumé: Evaluering af de seneste møder. Formanden Gertrud Jørgensen spurgte Skovrådets medlemmer, om de var tilfredse med mødernes indhold og form og efterspurgte forslag til emner til næste Skovrådsmøde.

Skovrådets behandling af punktet:

- Der var generel tilfredshed med mødernes indhold og form. Som temaer til næste møde blev nævnt friluftsliv, Naturstyrelsens udfordringer med mountainbikes i skovene, opfølgning på naturpakken. Det blev også nævnt, at det kunne være godt med en debat omkring, hvor Skovrådet kan spille ind til arbejdet med lovkompasset.
- IV. Resumé: Formand Gertrud Jørgensen anmodede Skovrådets medlemmer om at komme med forslag til, hvor næste Skovrådsmøde skal holdes.

Skovrådets behandling af punktet:

- *Michael Glud* foreslog, at næste Skovrådsmøde kunne holdes på Kongenshus i Viborg, der er smukt når lyngen blomstrer....
 - *Niels Otto Lundsted* foreslog, at Skovrådet tog til Dønnerup, og så på naturskopspleje i praksis.
 - *Henrik Skibstrup* foreslog, at Skovrådet mødtes på Junckers industrier i Køge.
 - Formand *Gertrud Jørgensen* takkede for forslagene og tilbuddene. Hvor næste møde skal afholdes, blev ikke besluttet, men vil blive meldt ud til medlemmerne.
- V. Resumé: Ny- eller genudpegning af medlemmer til Skovrådet i september 2016. Formand *Gertrud Jørgensen* orienterede om, at der til efteråret skal udvælges nye medlemmer til Skovrådet. Naturstyrelsen vil inden sommerferien sende et brev ud til medlemmerne herom.

Skovrådets behandling af punktet:

- Punktet blev vedtaget.